

ТРАНСПОРТНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОСТОРИ СУЧАСНОГО МІСТА: ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЇХ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНОГО РОЗВИТКУ

Архітектурно-містобудівний простір України сьогодні, в умовах переходу до нової, європейської моделі життєдіяльності, знаходиться на порозі складних викликів: адаптації його структури до потреб населення та стандартів розвинутих країн.

В структурі архітектурно-містобудівного простору можна виділити його два основні типи (або складові): ті, що забезпечують «статичні» функціональні процеси локалізовані на певних територіях, та ті, де відбувається пересування. До останнього слід віднести архітектурний простір транспортно-комунікаційного каркасу, що включає лінійні та вузлові елементи. Глобальність сучасного світу на інформаційному етапі його розвитку в значній мірі обумовлена саме розвитком транспортних комунікацій різного рангу, що забезпечують зв'язність як територій міста так і регіонів, країн.

Про зростання уваги до особливостей, закономірностей, перспектив формування елементів транспортно-комунікаційної інфраструктури урбанізованого середовища свідчить зростаюча кількість наукових публікацій на цю тему. Серед актуальних проблем архітектурно-містобудівного вдосконалення транспортно-комунікаційного простору міст України слід відмітити такі:

- вдосконалення планувально-просторової структури транспортної інфраструктури міст;
- адаптація архітектурно-містобудівного простору до вимог сучасних видів транспорту, в тому числі інноваційних;
- забезпечення безпеки та комфортності пішохідного руху в транспортних вузлах за рахунок його ізолювання від транспортного;
- підвищення якості транспортно-комунікаційного простору як середовища життєдіяльності населення міста для усіх його категорій.

Особливе місце займають дослідження транспортно-комунікаційних вузлів (ТКВ) різних типів і рангів, де відбуваються складні процеси руху транспорту та пішоходів, а також попутне громадське обслуговування останніх. Велика кількість пасажирів, що користуються послугами ТКВ, особливо міжміського рангу, обумовлює «втягування» в зону їх впливу (від 200 до 1000 м) різноманітних міських функцій і формування на їх базі багатофункціональних громадсько-транспортних комплексів.

Для вирішення завдань вдосконалення вузлових елементів транспортно-комунікаційного простору вельми доцільно дослідити

тенденції їх розвитку в зарубіжжі. Узагальнення проектно-практичного досвіду дозволило виявити найбільш характерні заходи щодо архітектурно-містобудівного формування простору ТКВ (рис. 1):



*Рисунок 1 – Зовнішній та внутрішній простір ТКВ
(центрального залізничного вокзального комплексу) в м. Берлін*

1. Чітке просторове виділення транспортно-пересадочного вузла в структурі ТКВ і забезпечення його максимальної компактності. Це досягається за рахунок формування багаторусної структури вузла стику різних видів транспорту (наприклад міжміського та міського), активного використання вертикальних комунікацій для пасажирів.

2. Формування ТКВ як цілісної багатофункціональної містобудівної супер-структури, що має трьох-вимірне зонування за рахунок активного використання підземного простору. Відмічаються певні закономірності в розміщенні основних, обслуговуючих і супутніх функцій як в горизонтальній так і вертикальній площинах.

3. Забезпечення значної внутрішньої зв'язності елементів ТКВ за рахунок використання наземних, надземних і підземних комунікацій. Так, просторовий розвиток вузла передбачає використання підземних рівнів, де знаходяться пішохідні комунікації (цільові і транзитні) а також поруч розміщуються об'єкти торгівлі, громадського харчування,

4. Наявність комфортної та безпечної зовнішньої зв'язності ТКВ, що забезпечується громадським, індивідуальним автомобільним, велосипедним транспортом, а також пішохідними зв'язками. Це досягається за рахунок влаштування багаторусних паркінгів, в тому числі підземних (до 5 і 8 рівнів в центрах міст); влаштування безпечних надземних і наземних пішохідних переходів.

5. Формування виразного, унікального архітектурного образу ТКВ за рахунок втілення ансамблевого підходу формотворення, виявлення регіональних та національних культурних особливостей, застосування новітніх будівельних і транспортних технологій.

6. Створення на базі ТКВ системи громадських просторів загальноміського та міжміського рангів. Слід також відмітити збільшення ваги гуманістичного вектору при вирішенні цього питання.